

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Идентификациона
налепница

ПАЖЉИВО НАЛЕПИТИ

FIL

ФИЛОЗОФИЈА

Испитна књижица 1

ОГЛЕДНИ ИСПИТ

DRŽAVNA MATURA 2021./2022.

FIL.00.SR.R.K1.12

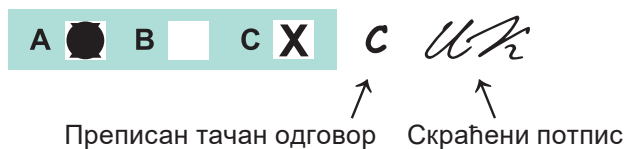

45340

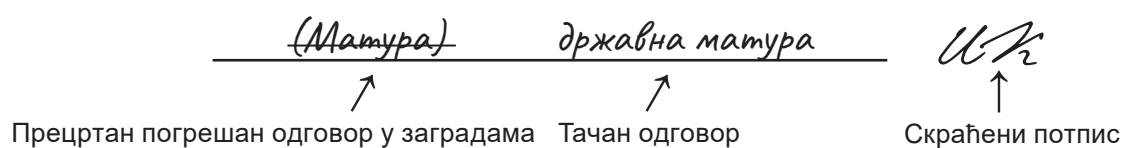
Начин означавања одговора на листу за одговоре:

Начин исправљања погрешака на листу за одговоре:

Начин исправљања погрешака у испитној књижици:

ОПШТА УПУТСТВА

Пажљиво прочитајте сва упутства и следите их.

Не okreћите страницу и не решавајте задатке док то не одобри водитељ испитне просторије.

Налепите идентификационе налепнице на све испитне материјале које сте добили у сигурносној кесици.

Испит траје **180** минута без паузе.

Задаци се налазе у две испитне књижице. Редослед решавања бирајте сами.

Добро распоредите време како бисте могли решити све задатке.

Испред сваке групе задатака је упутство за решавање. Пажљиво га прочитајте.

Можете писати по листу за концепт, али се његов садржај неће бодовати.

Можете да пишете по страницама ове испитне књижице, али **одговоре морате да означите знаком X на листу за одговоре.**

На 2. страници ове испитне књижице приказан је начин означавања одговора и начини исправљања грешака. При исправљању грешака потребно је ставити скраћени потпис.

Забрањено је потписати се пуним именом и презименом.

Употребљавајте искључиво хемијску оловку која пише плавом или црном бојом.

Када решите задатке, проверите своје одговоре.

Желимо Вам много успеха!

Ова испитна књижица има 12 страница, од тога 1 празну.

I. Задаци вишеструког избора

У следећим задацима од више понуђених одговора само је **један** тачан.
Тачне одговоре морате означити знаком X на листу за одговоре.
Тачан одговор доноси један бод.

1. Шта је основно проблемско питање метафизике?

- A. чињење
- B. деловање
- C. постојање
- D. сазнавање

(1 бод)

2. Шта од наведеног оповргава Парменид својом тезом према којој битак постоји, а небитак не постоји?

- A. настајање
- B. јединство
- C. постојање
- D. вечност

(1 бод)

3. Које је стајалиште сазнања Рене Декарт настојао у коначници оповргнути својим поступком методичке сумње?

- A. емпиризам
- B. интуиционизам
- C. рационализам
- D. скептицизам

(1 бод)

4. Шта је према Кантовој теорији сазнања извор и основ облика или форма сазнавања?

- A. Божја објава
- B. објект сазнавања
- C. поуздано сведочанство
- D. субјект сазнавања

(1 бод)

5. Шта је основно питање етике?

- A. добро
- B. истина
- C. лепо
- D. учинковитост

(1 бод)

6. Шта је према Сократу преко потребан услов за постигнуће врлине?

- A. дужност
- B. знање
- C. обичај
- D. осећај

(1 бод)

7. Шта је према Џ. Бентаму критеријум за процену моралне ваљаности деловања?

- A. исказивање примерених врлина
- B. испуњење основних дужности
- C. поштовање устаљених обичаја
- D. укупно остварена корист

(1 бод)

8. Пажљиво прочитајте тезу.

Човек се рађа слободан, а ипак је свагде у оковима.

Који је филозоф заступао наведену тезу?

- A. Жан Жак Русо
- B. Џон Лок
- C. Николо Макијавели
- D. Томас Хобс

(1 бод)

Филозофија

---

9. Која је прва и основна вредност друштвених и политичких институција према филозофији политике Џона Ролса?

- A. истина
- B. праведност
- C. свеобухватност
- D. учинковитост

(1 бод)

10. Који је према теоријама друштвеног уговора основни начин легитимације или оправдања политичког ауторитета?

- A. харизматичност вође
- B. пристанак појединаца
- C. установљена традиција
- D. природни закон

(1 бод)

II. Задаци повезивања

У следећем задатку сваки садржај означен бројем повежите **само с једним** одговарајућим садржајем који је означен словом.

Два садржаја означена словом не могу се повезати. Тачне одговоре морате означити знаком X на листу за одговоре.

Сваки тачан одговор доноси један бод.

11. Сваког наведеног филозофа повежите с карактеристичном тезом његовог учења.

1. Артхур Шопенхауер
  2. Демокрит
  3. Георг В. Ф. Хегел
  4. Хераклит
-
- A. Јер оно шта се каже о апсолутном постојању немислећих ствари, без обзира на то да ли се опажају, то изгледа савршено неразумљиво. Њихов *esse* јест *percipi*, и није могуће да они имају неку егзистенцију изван духова или мислећих ствари које их опажају.
  - B. По менењу боја, по менењу слатко, по менењу горко, а уистину атоми и празнина.
  - C. Воља је сазнање *a priori* тела, а тело сазнање *a posteriori* воље.
  - D. Шта је умно, то је стварно; а шта је стварно, то је умно.
  - E. И уочивши да ми у поставци *мислим*, *дакле јесам* баш ништа друго не гарантује да говорим истину, осим да видим врло јасно како морамо постојати да бисмо мислили.
  - F. Свет овај, исти за све, није створио ни један бог и ни један човек, него је увек био и јест и биће ватра вечно жива, која се с мером пали и с мером гаси.

(1 бод)

12. Сваки наведени појам из теорије сазнања повежите с њему супротним појмом.

1. *a priori*
  2. детерминисано
  3. сумња
  4. трансцендентно
-
- A. кохерентно
  - B. менење
  - C. *a posteriori*
  - D. извесност
  - E. иманентно
  - F. случајно

(1 бод)

III. Задаци кратког одговора

У следећем задатку одговорите кратким одговором (речју, с неколико речи или једноставном реченицом).

Одговор упишите **само** на предвиђено место у овој испитној књижици.

Сваки тачан одговор доноси један бод.

13. Који је назив за метафизичко учење према којем се смисленост света заснива на томе шта сва бића складно теже остварењу циља својственог њиховој природи?

(1 бод)

14. Која је основна новина Бошковићевог учења о материји, тачкама или атомима у односу на античку атомистичку школу?

(1 бод)

15. Који је назив за врсту сазнања која се заснива на оправданом истинитом веровању?

(1 бод)

16. Како се према Кантовој теорији сазнања зову априорни облици мишљења или просуђивања који повезују садржаје опажаја?

(1 бод)

17. Како се према Аристотеловој етици зове карактерна особина на основу које човек изабире примерену средину између стања мањка и стања сувишка, при чему је вођен принципом разборитости?

(1 бод)

18. Зашто Аристотел бит човека одређује појмом *zoon politikon*?

(1 бод)

IV. задаци продуженог одговора

У следећем задатку одговорите с неколико реченица, јасно и сажето, усмеравајући се на оно шта је битно за задатак.

Одговор упишите **само** на предвиђено место у овој испитној књижици.

Тачан одговор доноси један, два или три бода.

19. Укратко објасните хеленистички етички идеал душевног мира или атараксије према стоичкој, скептичкој и епикурејској школи.

1. Стоичка школа: _____
_____

(1 бод)

2. Скептичка школа: _____
_____

(1 бод)

3. Епикурејска школа: _____
_____

(1 бод)

- 20.** Укратко објасните појмове „Људска права“ и „грађанска права“ те наведите један пример политичког права грађанина у демократском политичком поретку.

1. Људска права: _____

_____

(1 бод)

2. Грађанска права: _____

_____

(1 бод)

3. Пример политичког права: _____

_____

(1 бод)

Празна страница